

SZÉKELY HIRLAP

politikai s vegyestartalmu közlöny.

KIADÓ-HIVATAL:

Az ev. ref. főiskola nyomdájában.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:

TELEKI-KÖNYVTÁR.

Hirdetési ár: Három hasábos garmond sorért, vagy annak helyéért először 7 kr., másodszor 6 kr., harmadszor 5 kr. és minden beiktatásért külön 30 kr. o. é. bélyegdíj. — Három hasábos nyilttéri sorért 20 kr. o. é.

Hirdetéseket elfogad: helyben a kiadó-hivatal.
Pesten, Zeisler M. hirdetést közvetítő intézete, Királyutca 60-ik sz.,
és J. Haasenstein és Vogler Bécsben (Neu-Markt 14. sz.)

Megjelenik e lap

minden szerdán és szombaton reggel

NAGY FÉLÍVEN.

ELŐFIZETÉSI ÁR

Negyedévre 1 crt.

Félévre 2 "

A „Székely Hirlap“ magán távsürgönye.

Feladatott Pesten sep. 1. d. e. 9. ó.
Érkezett „ 1. d. u. 8. ó.

Mac-Mahon és Steimetz között Varennes-nél történt ütközetekről a francziák részére kedvező hírek; valamint Bazaine győzelméről is. A belgák öszpontosulnak határaikon. A múlt hó 30-án esti 9 órakor Pestre táviratozták: Mac-Mahon főhadiszállása Sedan; Napoleon és fia is ott vannak.

Feladták Pesten sept. 1-én d. u. 9 ó.
Érkezett M.-Vásárhelyre „ 2-án d. e. 10 ó.

Mac-Mahon a szász koronaherceg sergét 29-én visszanyomta és utját folytatja. Poroszok vesztesége nagy. 31-én az utócsapattal döntetlen ütközet. Mac-Mahon Longuyonban.

M.-Vásárhely, sept. 2.

A porosz és francia közt még nem dörgött el az utolsó ágyuszó, mely a döntő csatát jelezze... s még is hány ezer ember, mennyi vagyon esett áldozatul az óriás harcoknak? A Mosel partjai vérpirosra festvék az ádáz küzdők vak szenvedélye miatt — boldog, kit a golyó szívéen talált; a sebesültek ezreinek nagyobb része hasztalan kiált segélyért. A lángész, mely egy tanszékből vagy másként világot gyújtott volna a jövőnek, egy parányi ón által kioltatott, a szorgalmas kéz, mely munkássága által családját boldogította, a nemzeti vagyont gyarapította volna, vas által metszetet ketté. Ez-e a mivelt század civilizációja? Hannibál és a Korvinnok korszakában hőssé kente fel legalább a személyes vitézség a harczfit, — jelenleg annyi sincsen; a tudomány s a lángész, az ambíció és gyilkosság szolgálatába állt, s a nép ujong a diadalnak annyival inkább, mentől, több ezer ember meszaróztatott le... hát ez a civilizáció? A nagyravágyás fantomától üzelve a földgömb igen mivelt két nemzete üzi e véres játékot, küzdelmük eredményétől retteg a véleményben kétfelé hasadt Európa, s hiszik: hogy jövő sorsát egy döntő ütközet kiméri; én nem hiszem. Napoleon a badjártat kezdetén hosszú harczot ígért;

Palikaonak általa lett kineveztetése annak végletekig leendő folytatását tevő kilátásba; a francia nemzet képvisellete több hadiköltséget szavazott meg, mint a mennyit a miniszterium igénybe vett; a pártok árnyalata egy időre eltűnt; Páris s a francia nemzet fegyvert ragadott, a szerencsétlen előcsaták felfokozták Franciaország önértékét. — Ily tényállásban veszteséget szenvedhet Páris kapuinál, tombolhat örömeiben a diadalmaskodó porosz hadsereg, de valjon, midőn a megrémült polgárok „Hannibal ad portas“-t kiáltanak — nem épen akkor fog-e elhunyni a porosz szerencse csillaga?

Páris bevétele esetében sem dictálhat a porosz kénye szerint békét a francia nemzetnek, mely fővárosa fényes palotáit megkímélendő az ágyak rombolásától, ki is vonhatja harczfiát a sikra... de több döntőknek látszó csaták után is az önfentartás, a büszkeség s rémület érzeteitől lángra gyújtva, több oroszláni döntő csatákat fog megkísérteni, mindaddig, míg egy porosz a francia földön lesz. Kedvezzen a francia fegyvereknek a szerencse? tegye tönkre avagy gyengítse meg lényegében a porosz dynastia — nem a német nemzet — hatalmát?... ellene fog zudulni az uralkodók politikája, s ekkor nem történhetik-e meg az, mi 1793-ban megtörtént... egy olyan határozatot hozhat létre, melytől megfázhatik Európa — mely daczára korhadtságának, még sok vulkáni elemet rejt kebelében — s mely miután a népek arról győződnek meg, hogy a divó diplomatika képtelen a háboru iszonyait eltávolítani, vagy annyi véráldozat árán egy biztosítottabb jövőt alakítani meg — kigyul s országait végig perzselendi a Volgaig. A véráldozatok által felkorbácsolt népek a meglehetősen jót ignorálni szokták s rohammal törnek a képzelt népszabadság oltára felé, s némileg igazoltnak tűnnek fel okoskodásuk, a midőn a diplomaták, ha nem tudták kikerülni a jelen véres háborút, a porosz-francia háborúval nem tudták kapcsolatba hozni az égető keleti kérdés megoldását, mely fegyverben tartván Európát, vampyrként szívja

ki a nemzetek szívvérét, emészti fel vagyona s a véderő számára kereső rab-szolgákká süllyeszti le, azért, hogy a bekövetkezendő catastropha esélyeire készen legyen.

A türhetlen állás, főleg a várakozásban rejlik. Igen! az indokolatlan várakozásért annyi áldozat, s függjön még is több európai állam fölött a damoclesi kard! Valjon, nem lesz-e vala jobb — a kedvező körülményt felhasználva — ha a semleges hatalmak a meddő s erélytelenséget tanúsító semlegesség teréről kilepnek a porosz-francia háboru kezdetével egyidőben az actio terére, s Lengyelországnak bár az 1816-iki szerződés értelmében helyreállításával európai garancia mellett az orosz terjeszkedésnek annyira gátot vetnek, hogy legalább egy generatio alatt az őt környező államok bensőleg consolidalassák magukat? Azzal mentegetőznek ezek, hogy még nincsenek készen; valjon ha várnak, nem fog-e izmosabb lenni a közös ellenség is? Végtelen időnkig nyomorékja legyen Európa a fegyveres békének?!

Egy öreg székely.

Dürczkölő.

Sok különös bogara van istennek e földön. Ismerünk egyéneket, kik hozzáülnek az idegen asztalhoz, ott con amore lakmároznak, evés közben nem győzik eléggé dicsérni a gazdasszony süjtét-főztét, a házi gazda felszolgált borait: de alig hogy jól laknak, a ház elleni közvéleménynek, hátat fordítva kigyót, békát kiáltanak a vendégszerető gazdára. Isten e csodabogarak közé tartozik a mi Molnár Antalunk. A ki irodalmi működését csak némileg is figyelemmel kísérte, észrevehette: mikép ő a francia szellem konyháján élőködik; Prondhon, Montesquieu, Louis Blanc stb. az ő szellemi szakácsa. S ime a francia konyhán jól töltözött hassal — fejébe és szívébe kevés desztillálódott által e szellemi eledelekből — beáll a francia nemzetet megalázni törekvő poroszok közé, azon házi gazda ellen fordul, kinek terített asztalánál szokta szellemi éhségét és szomját lecsilapítani. Nem irigyeljük Molnár Antaltól ezt a — következetességet.

* * *

Az egy akol főfő pásztora: a római pápa — a mint tudjuk — maga köré gyűjtötte volt nyája berbéceit: azokat a főpapokat; elejébe rázta a csallhatatlanság kóstját, hogy rágódjanak felette. Azt is tudjuk: hogy a berbécek közül többen felette sovány eledelnek tartván ama kóstot: kiiramadtak az akolból. Most azt a hirt

Mai számunkhoz egy negyed iv melléklet van csatolva.

olvassuk: hogy a kiiramadott berbécsek visszatértek, s az akol ajtajánál bebocsátásért bégetnek. Hihetőleg így gondolkoztak: miután odabenn az akolban a legillatosabb sarjban dűkálhatunk, sőt nyálhatunk, sőt tilalmas füvet is kóstolhatunk: miért ne gyurhatnók le a csalahatatlanság sovány falatait. — A mi főpapjaink még nem tértek vissza. Vajon lesz-e elég bátorságuk, hogy kívül maradjanak?

* * *

M. g. Csak haszontalan egy portéka az a menybeli szivárvány téns uer!

T. u. Hát már a szivárványra is haragszik M. gazda?

M. g. Hogy ne haragudnám téns uer? Hát nem örködni van odapingálva az égre, hogy ne legyen több özönvíz: s ime lett helyette özönsár, melybe kellemetlenebb fuladni, mint vízbe.

T. u. Igaza van M. gazda, sok is már ez az eső.

M. g. Olyan sok, téns uer, hogy ha ez így tartja, épitenünk kell, mint a Nőé apánk, bárkát, melybe belezárjuk magunkat s belevigyük mindenféle állatokat.

T. u. Bajos volna azokat összefogdosni M. g.

M. g. Épen nem t. u., példának okáért tigris helyett belevinnék baloldalt, azok közül, a kik miénk egyenlőségi körben elhatározták: hogy a megyei törvény rosz, hasadt fazék, miből kifoly a szabadság; disznó helyett vinnék részeges popát, a milyen sok van Marosszék vármegyéjében; róka helyett fufangos prókátort, a miből sok van szekely fővárosunkban. Hogy motár is legyen képviselve bárkában; belecsalogatnánk téns uer — egy jó izü falusi libát, hehehe!

* * *

Indítvány. Tekintettel a néhai, ámbár tanár, s mégis kedves emlékü Bolyai azon gyakorlati tanácsára: hogy ne igyekezzünk megannyozni a távol lengő felhőt, míg lábunk alatt az arany fölszedetlen hever; tekintettel azon példaszóra: „míg malacot kapsz faludba, disznóért ne menj máshova“; tekintettel azon államgazdászati elvre: hogy a természetörök, és adományok is számbaveendők; indítványozzuk: határozza el az uszoda-egylet, hogy az uszodát az „ökörsütésről“ történelmi emléküvé vált „Régibarmvásár-utczában“ építi föl. „Annak, ki legelőbb bocsátkozék tengerre törékeny hajóval, hármos érc lemez volt keblén.“ „Annak, kit amaz utczába vezet balsorsa, hármos kalucsni legyen lábain. Az igazat megvallva, a szent mütösz mondáját illetőleg, a zsidóknak száraz lábbal történt átkeléséről a verestengeren, mióta ez utczát járom, komoly kételyeim támadtak. Viz van tehát kiapadhatlan bőségben. A többit megteszi majd a munka és tőke. Attól se tartson senki, hogy a tanács talán lecsapoltatja, vagy feltölteti. Ha esik-e tekintetben szó, az csak ijesztgetésünkre van számítva. A „Deák Ferencz“, meg a „Kazintzi“-utczák 3 év óta várják, hogy beteljesedjék rajtuk a képviselő testület kikövezést illető határozata; de hiába várják. Ha az uszoda nem találná elég jövedelmezőnek e vállalatot, állithat a „Nagy köz“, ez idő szerint mindig esőrgedező patakjára egy fölülcsapó malmoeskát, vagy kis dürczköltöt. Gondolom a „Sz. H.“ nem fog pert indítani érte. Ha e kettős indítványon nem találna viszhangra, ajánlom adják ki kender ásztatónak, mert így, míg a vadrézcék el nem jönnek, teljességgel hasztanul büzőlög.

* * *

„A háboru csak a hírlapok és történelmekben fényes, körülbelől mint az éttermekben rendezett lakoma; de hogy jó ízűen essék, nem kell a konyhába tekinteni.“ Mily szépek, s a jó német sógort is mennyire lelkesedésbe hozzák a győzelmi lövések, diadalmi pompák! Mennyire érzékeny, midőn a porosz király távirja feleségének: „mily szerencse, Fritzi győzött!“ Mily kebel feszítő, midőn a német nyárspolgár, majd büszke önérzettel fogja ismételni az I-ső Napoleon szobra alatt Párisban, mit a mi vendégszerető sógoraink Udvarhelyt 48-ban „mondot-

tak: „ez a miénk város, mert virval vettünk meg.“ Azonban pillantsunk be a háboru konyhájába, lássuk, hogy készülnek a fényes győzelmek. A múlt hó 14. 16. 18-diki fényes csatákban részt vett hadtestekből 5 gyalog s 2 lovas ezred annyira összeapított, hogy a melyikből 44 él, legkevesebbet vesztett. Van olyan ezred is, mely csak 8 élő embert számlál. Ki van számítva, hogy a jelen háboruban, a porosz királyságból 327,860 családapára veszt részt. Ennél fogva 260,410 nőről, és 470,540 gyermekről kell gondoskodni, mert a kenyérkereső férj és apa Páris felé nyomul előre hol őt keresi a halál. Mi lesz sorsa a szegény árváknak? Bizony, bizony undorító az a háboru konyhája, s épen nincs miért esodálkoznunk, ha látásán nem csak mai vezércikkkező „vén székel“ünk lázzad fel, de maga a vén „Sas“ a porosz király is „megrendül.“

A városi képviselőtestület

mult szombati ülésén, a jegyzőkönyv hitelesítése után, a törvényhatóságokról szóló szentesített törvényzikk egész terjedelmében való kihirdetése történt meg, s miután mint rendesen a gyűlést, a tagok késedelmes megjelenése miatt csak későn (10 óra után) lehetett megnyitni: a hosszú törvény felolvasása és tudomásul vétele után, csupán két tárgyat lehetett még ellátni, — de e két tárgy elég fontos arra, hogy az ülést meddőnek ne mondhassuk.

A képviselőtestület, még azon időben, midőn a szesz megdíjazása fölött folyt a belügy-miniszteriummal az alkudozás, e miniszterium egyenes utasítása következtében, egy bizottságot küldött ki, melynek feladatául tűzte, hogy a városi közjövödelmeknek, minden polgár által egyenlően hordozandó terhek által, méltányos szaporítására javaslatot készítsen, miután, mint tudjuk, a szesz megdíjazás által, különösen a szeszgyárasok huzakodása folytán, nem minden városi polgár járul a közjövödelmekhez. A bizottság ennek következtében terjedelmes és szakavatott munkát terjesztett a képviselőtestület elé, mely helyes indoklással kimutatja, hogy a közjövödelmek emelése a már elavult vámrendszer megújítása által eszközözendő, s miután a vásár-, hid-, szemét-vám ezuttal nem kínálkozik változtatásra: a fa- kövezet-vám fílemlését, illetőleg behozatalát hozá javaslatba. Fa-vám ugyan eddigis szedetett, de csak a piacra jövő vásárra hozott tűzifától, míg ellenben a (tehetősebbektől) vidéken vett, a külbirtokosoktól, gyárosoktól sat. beszállított fa minden vám nélkül hozatott be a városba. Így tehát a magukat fával piacról ellátó szegényebbek eddig is vámost tűzifát használtak, a jobb módúak pedig vámmentesek valának. E kiváltságot kívánta a bizottság megszüntetni, midőn javaslatba hozá, hogy a városi területen és birtokon kívülről száraz úton behozott minden tűzifa hosszú ölenként 40, rövidölenként 20, szekerenként 10, egy szekér ág pedig 5 o. é. krral megvámoltassék, a vízi úton szállított fa megvámolása későbbre tartatván fön, — ez által osztó igazság lévén szolgáltatva az eddig fájukat a piacról beszerzett polgároknak, mert, mint eddig ők, ugy ezután a többi polgárok is vám alá fognak esni. A képviselőtestület helyeselve, sőt köteletségének tartván az egyenlőség ezen gyakorlati alkalmazását: elfogadta a bizottság ezen ajánlatát, valamint el a kövezet-vámra nézve tett azon javaslatát is, hogy a város határára kívülől jövő szekerektől 4, könnyű szekér elé fogott darab marhától 3, nehéz szekér elé fogott darab marhától 5, egyes nagyobb marhától 2 és egyes kisebb marhától 1 kr o. é. vám szedessék, e vám alól csak is a városi polgároknak a város határáról jövő, vagy személyeket szállító fogatjai és vásárookra menő

s onnan visszatérő saját vagy üzletük czikkeivel kis mértékben megterhelt szekereik lévén mentesek. Az elfogadott czélszerű javaslatoknak a belügyminiszteriumhoz megerősítésre való sietős fölterjesztésével a tanács biztatott meg, — miután Pátrubán M. és Burdács A. ovásukat jelentették volna be az egész határozat ellen, bizonyosan a város és nem saját maguk érdekében...

Végül Blumenfeld Ábrahámnak ajánlata utasítatott vissza, mely szerint, mint a pálinka-accis hasznóbérlőjének, kilenzezer frtnyi biztosítékot kellvén letennie: e végre fölajánlt 4000 frtnyi értékpapírt s egy házát, melyre azonban jelenleg csak harmad-helyre táblázthatná be magát a város. Utasítatott kielégítőbb biztosíték letételére.

A sorozatra kitűzött többi tárgy, mint rendesen, az idő elhaladván, most is elmaradt, pedig már hónapok óta várják az elintéztést, mint p. o. számadás ellátása, melynek következtében egy 80 frtnyi követelés kellene, hogy kifizetessék, de melynek előterjesztése mindig odább és odább halasztatik, holott egy város egy magánféllel szemben méltányosabban járhatna el!

—cs.—s.

A gravelotte-i csata vérengzése.

Egy harezteri magántudósító leveléből a gravelottei csatára vonatkozólag a következőket közöljük a „Ref.“ után: A csatát fedve van halottakkal, sebesültekkel és elhajított fegyverekkel. A sok halottnak valamint a sebesültek ezreinek megtekintése, borzasztó látvány volt. — Midőn a csatátérre érkeztem, már javában működtek az orvosok és az egészségi csapatok segítettve a Jö-hanniták és önkéntesek által; itt és ott, száz meg száz ember várt, jajgatva vagy lihogva a nagy fájdalom miatt, egy-egy orvosra, ki a sebre tehetett volna az annyira elkerülhetlen tépést.

Sokan a szerencsétlenek közül, minden erejüket összeszedték s négy kézláb másztak azon helyre, hol az orvosok működtek, mások pedig oda vitettek a hordárok által. De mit segíthetett ott harmincz orvos és egy pár száz hordár, hol a csatátér mértőföldre terjed ki. A szegény sebesültek közül igen sokan elvéreztek, mivel nem volt segély. Szívzakitó volt hallani, midőn az egészségi csapatok ki-kimentek sebesülteikért, mint jajgattak az egymásmellett fekvő bajtársak, s mint könyörgöttek kétségbeesve, hogy a hordárok azt sem tudták, melyikhez fogjanak előbb. És mily kevés sebesült részesülhetett azon szerencsében, hogy még az estve bekötözve legyenek sebei. Hányan voltak, kik az egész éjet a hűvös levegőn töltötték iszonyu kínokat szenvedve míg nem elvéreztek.

A csata Gorze mellett déli 1/2 1 órakor kezdődött és csak estve 8 óra után szűnt meg. A győzelem a poroszoké volt, de a francziák mégis jó rendben vonultak vissza, az utolsó perczig védelmezve magukat.

A csatában 200,000 porosz vett részt és a francziák hihetőleg voltak 160,000-en. A veszteség igen nagy mindkét részről. Hiteles számokkal jelezni a veszteségeket, még ma, majdnem lehetetlen; maga a kormány is késik a hivatalos kimutatással.

En a poroszok veszteségeit 6—8000 halottra és 30—35,000 sebesültre, a francziákét 10—15000 halottra 30,000 sebesültre és 6—7000 fogolyra becsülm.

Péntek óta 10—15 vonat megy naponként Saarbrücken felé, minden kocsi telve sebesültekkel.

Több ezred volt, mely a csatában végig részt vett és nem váltatott fel más által, az ily ezredek majdnem egészen felapítottak.

A lovasság közül különösen a 7-ik számú vértess ezred vesztett sokat, ugy, hogy az 5-ik szakaszból, 175-ből csak 28 ember maradt meg, és a csata után három szakaszból csináltak egyet.

A bingerbrück-courcelles-i vasuton a legnagyobb rendtelenség uralkodik. Sem a hadsereg jó élelmezéséről nincsen gondoskodva, sem előin-

Folytatás a mellékleten.

*) Helyesen van gondolva. 10 dürczköltőnek is akad dolga nálunk, nem csak kettőnek. Szerk.

tézkedésekről az iránt, hogy a sebesültek ezrei gyorsan szállíttassanak el. Így a st.-wendeli, ott-weileri és neunkirchani állomásokon száz meg száz wagon van kenyérrel és szalonnával tele, míg a csatatéren küzdők alig kapják meg a leg-szükségesebb élelmiszereket is. A sebesültek is lassankint csak állomásról-állomásra szállíttatnak, úgy, hogy nem ritkán a szabadban hagyatnak egész éjen át.

Nem hittem volna, hogy Poroszország, hol minden zsinórmérték szerint megy, oly rosszul gondoskodik a hadsereg élelmezéséről és a sebesültek elszállításáról.

Metz körül husz nap alatt elkészül a tábori vasut, mely összesen 5 német mértőföldnyi hosszúságú lesz.

A rezonvillei csata (aug. 18.) eredményéről. a porosz „N. Fr. Pr.” következő ítéletet mond: „Az oly véres csatának a poroszokra nézve tulajdonképen semmi készelfogható sikere sincs. Az ellenség számbeli és erkölcsi meggyengítése lehetne annyi kiöntött vér egyetlen sikere. Ha igaz, hogy Vilmos király és Károly herceg már féltékenyek lettek ama sok babér miatt, melyeket a koronaherceg szerze, úgy meg lehetne magyarázni, miért vivatott a 18. csata. Azon tény megingathatlan marad, hogy a defensívában minden nagy veszteség nélkül ugyanazt vagy talán többet vihattak volna ki, mint a támadó csatában, mely áldozatait illetőleg egyetlen a történetben.”

A poroszok veszteségeit minden lap iszonyuaknak mondja. Főleg a két gárda dragonyos ezred szenvedett sokat. Azt mondják, hogy egy üresnek hitt falu ellen küldtek, hol a francziák a szó szoros értelmében összelövelték őket. A két ezredparancsnok súlyosan megsebesült. A tisztek közül majdnem mindenki nagyobb sebet kapott. A porosz kereskedelmi miniszter fia elesett. Az egyik ezredből csak kilenczven ember maradt meg. A Staats. anzeiger szerint 5000 franczia fogatott el.

= Vérdó. Napoleon Oroszországban éhség, hideg, fáradság és csaták folytán 500,000 embert, 150,000 lovat, 1200 ágyut veszített, innen pedig Németországban az 1813. évi jun. 4-ki fegyverszünetig 40,000 embert. A lipcei csata után csak 70,000 ment vissza a Rajnán az átjött 300,000 emberből; a többiek vagy meghaltak vagy megsebesültek, betegek vagy foglyok lettek. — Az 1813. év végén és az 1814. év elején ideglázban meghalt Franciaországban a Rajnán átjött seregből és az újból behívottak közül 100,000 ember. Többet fölemésztett 100,000 emberrel az 1814-ki hádjárat. Az 1812—14-ki három hadjárat évi Franciaországnak több, mint 700,000 legerősebb fiaiba került, leszámítva az Olasz- és Spanyolországban elesett áldozatokat. Ha hozzá vesszük az 1815-ki veszteségeket, úgy bátran lehet egy millióra tenni azok számát, kiknek el kellett veszniük, mielőtt sikerült egészen ártalmatlanná tenni Napoleont. S Európa többi részeinek vesztesége is nem sokkal, legfőlebb 200,000 emberrel lehetett kevesebb.

A főnnebb elősorolt számokat összehasonlítva a Metz vidékén három nap folytában vívott ütközeteknek, eddig még egész nagyságukban közre sem jutott veszteségeivel, lehetetlen el nem borzadni azon haladás miatt, melyet az ölés mestersége alig félszázad alatt tett. A Metz mellett küzdött csaták még korántsem voltak döntők a jelenleg dühöngő háboru sorsára nézve, s vérontásra mégis a jelen század elején vívott világ-harcok és népcsatákkal vetekesznek; mi fog történni még a döntő ütközetek alkalmával?

A gravelotti csatatér.

Gorzéből aug. 18.-ról következő érdekes és megható sorokkal festi a csata színhelyét egy szemtanu a „Soir”-ban:

„Mielőtt Metzből elutaztam, egy megdöbentő látványnak voltam szemtanuja: a sebesültszállítmányok beérkezésének a gravelottei csatatérről.

Sebesültjeink kemény durva kocsikon, feneketlen utak mentében, alattuk csak kevés szálmával egymáson keresztül-kasul feküdve hozattak.

A könnyebb sebesültek a kocsik mellett gyalogoltak; ezeknek hol a kezük, hol a karjuk, fejük vagy mellük volt véres kendővel bekötve; a legtöbb szíjjon függve viszi puskáját. Távolattól, hogy saját sebeikkel gondoljanak, inkább a nehéz sebesültek kívánságait lesik. Megfeszítik végső erejüket, hogy lassítsák a kocszi menetét, mely épen lefelé gördül a lejtőn.

Panasz, jajszó, vagy fohász semerre sem hallható!

Midőn csatába mentek, tudták, hogy kemény tusa lesz, s ők még a szerencsések közé tartoznak, mert ott lenn a sikságon, ott fekszenek a társak, mellen találva a golyók által.

Az egész út mentében bizonyára azon járt szegényeknek fejük, miféle hősies föllentést írjanak szegény öreg anyjuknak, hogy megvigasztalják.

Előttem egy gyalog-hintót vittek el, melyen egy gyalogsági százados feküdt; testének alsó fele be volt pólyálva nagy lepedőkbe, melyeken át a vér kikiszivárgott, megaludt, vagy a földre hullva a cseppek áztatták az utat.

A szerencsétlennek mindkét lábát elvitte a golyó; kezeivel görcsösen kapaszkodik a vas kerevetre; arcza borzasztón zilált, ajkain véres hab látszik.

Vajjon mire gondolhat szegény? A nagy hőség közepette, mely uralkodik, marcangoló kinok által gyötörtetve, talán távol kedveseire gondol, vagy átfutja emlékében az utolsó drága levél sorait s elfelejti bajait.

Utunk most egy hidon vezet át. Gépszerűleg az út neve után tekintek fel: ez a „halottak hidja.”

Mindez igaz, hogy iszonyatos, de bátorságot véve, átvezettetjük magunkat a csata színhelyének egyik részére, mert a másikat a poroszok foglalták el.

Utközben szerencsére összetalálkoztam a segély-egylet 1-ső egészségi századával.

Majdnem mindnyája a párisi fiatalsághoz tartozik. Éj beálltával a csata színhelyére mentek, s egyenlő gonddal ápolták saját és ellenfeleik sebesültjeit.

Élőkön egy hősies nő áll, kit ifju kora daczára sem képes az elvonuló sebesültek nagy száma csak pillanatra is megálgatani.

Ki nem mondhatni, mily jó hatást idézett elő ez irgalmas nők látása a szegény sebesültekre. A férfi gondoskodik, a nő ápolgat és gyógyít. Ők foglalják el a szülők, az ápolók helyét, benők fekszik a remény.

A végtelen sikságon az éj szárnya terül el, halk moraj szakítja félbe az ünnepélyes csendet; úgy tetszik, mintha egy végtelen fohász emelkednék ég felé: 40,000 ember fohásza, ki dermedten fekszik a sikon.

Időről időre egy-egy árnyékot lát az ember elsuhanni, az összetiprott holttestek felett elhaladni.

Jó, ha az ember fel van fegyverezve, mert a sebészek mellett, kik a sebesültek összekeresése miatt futják át a színhelyet, vannak varjuk is, az utálatos marodőrök, kik meglopják a holtakat. A megdagadt ujjon van például egy gyűrű, a marodőr kiveszi kését s egy kanyarítással lenn az van ujj s a gyűrű is. Elrabolják ezek a nyakkereszteket, órákat, tárczákat, pénzt, egy szóval mindent, mit találnak; minden jó az ő éhes lelküknek.

Kezemben revolverrel úgy haladtam előre, készen az elsőt közülök föbe löni, ki közelembre jut.

Némely helyeken a testek egymáshoz látszanak szorulva s úgy fekszenek egymáson: itt a mitrailenseők követelték véres áldozataikat.

Láttam egy viákrót is, melyből vitézeink egy félórát tartóztatták fel az ellenséget; itt a számos hulla miatt be sem lehetett lépni, hacsak holttesteken nem akartunk volna járni. Lehet, hogy e halom hulla között nem egy gyenge sebesült van eltemetve, agyonfojtva.

Jobbról, nem messze Gorzetől, egy fasor húzódik el, — előőrseink itt tanyáztak. E helyütt esett el utolsó emberig a kiállított század. Minden ember megmaradt helyzetében, a hadnagynak még most is zsebében van keze.

Egy órai járás kelés után el kelle hagynem e borzasztó helyet, mert úgy tetszett, hogy magamnak is el kell esnem e véres mezőn, s hogy végzetem úgy hozza magával, hogy én is itt adjam ki lelkemet, az összemarcangolt hullák s eltörött ágyu-ütegek közepette.

Azon pillanatban, midőn menekülni akartam, egy kéz érintette vállamat; megálltam. A segélyegylet egyik ifju tagja állt előttem. Arczáról csak úgy szakadt az izzadság. Fogai vaczogtak.

— Hallja csak kérem, — szólt hozzám.

Hallgattam. Vagy ötszáz lépésnyire tőlünk, közepette e nagy sikságnak, iszonyu vonítás volt hallható. Egy kutya volt.

Szegény állat! siratja gazdáját.”

A néptanítók egyetemes gyűlése után.

Buda, aug. 1870.

Oh! ti álszenteskedő vörösgalléros urak, ott Szatmárt, Kalocsát, Esztergomban Pécsen s több ilyen kis Romákban, kik mint valami beszélgőp hadarjátok el kétszer naponta imádatokat, míg az alatt nagyravágyástok azon terveket főzi, hogy miként emelkedhesetek az ország kezeitek közt letartóztatott jövedelmei segélyével e nemes nemzet korlátlan uralgóiá; ti kik oly nyugalommal hagyjátok magatokat füstöltetni tömjénnel, mintha csak magatokat biztosítani ohajtanátok eszméitek és e nemzet egységét árulólag veszélyeztető terveitek rothasztó befolyása ellen: oh! mért nem veltatok jelen a néptanítók egyetemes gyűlésén? Nagyon tanulságos lett volna rátok nézve.

Láttatok volna azon rajongást, azon mély benső lelkesültséget, mely e szegény, jobbára másoktól függő, de nyilatkozataiban ép ezért bámulandóan, független gyülekezettel, ezen (méliében fajunk belső egyesülését) rejtő fölkiáltásra ragadá: „Éljen a közös iskola!” Voltak, kik hallgattak is, de arcuk czikázott a szegényezettől, melyet családjuk iránti szeretetből Judás fiilléreitekért elszenvadni kénytelenítettek... voltak, kik hallgattak, de csak egy-egy csoport, mennyinek száját épen a valók kíséretül fölkiáltott drabantjaitok figyelemmel kísérhették.

De majd elfeledem ugyancsak nektek köszönetet is szavazni azért, hogy most az egyszer bár akaratlanul, jól sáfarkodtatok az ország pénzével.

Fölküldtettek, kiket akaratlan gépeknek, e faj létének, egységének aláására vakon használhatóknak hittetek s az eredmény az lőn, hogy fölvilágosítottatok bennünket, miszerint a néptanítók körében nincs ily jellemvesztett fajáruló, meggyőztetek és megnyugtattatok bennünket az iránt, hogy bár akaratotok ellenére, e férfiak nem törpítik el új nemzedékünket s (bár titokban) a magyar faj diszére nevelendik azokat, kiket ti Isten nagyobb dicsőségére rab-szolgáitokul ohajtottatok növeltetni. Végre köszönet fölkiáltásukért azért is, hogy ha netán volt közöttök olyan, kinek becsületes lelkét azon hazug ámitástok „hogy a közös iskola vallás ellen föllállított intézmény” megmetyeljezte volna, itt az igazról meggyőződve, a hazugságot ismerni, s jövőjét a szerint intézni megtanulta.

Ugyan lehet-e piruló arc nélkül még szóba állni oly férfakkal, kik a közoktatási törvény e szakaszával szemben: „A községi elemi népis-

kolákba minden hitfelekezetet gyermekei járhatván, hűveik hit- és erkölcsi oktatásáról az illető hitfelekezetek tartoznak gondoskodni,“ nyíltan azt merik hazudni, hogy ez intézmény a vallás ellen van szervezve. „Tegyen mást boldondá az ur“ fogja remélhetőleg nemsokára a legegyszerűbb és a világtól legelzártabb község lakója is mondani — ha a társadalom független elemei vérökbe veszik e legnagyobb horderejű eszmét a közös iskola eszméjét, melyhez hasonló nemzeti erősítésére 3 század óta még nem mondott ki törvényhozásunk — s vak eszközeik jellemtelen szerepük szegényérzetével fognak elosonni e laconicus felelet hallatára.

Csak akarnunk kell, és ez idő itt leend!

Saáry Ferencz.

A közönség köréből.

Nyílt kérelem a magyar-régi járás szolgabírája Szász Sámuel urhoz.

Szolgabíró urat ezzel már nyilvánosan figyelmeztetjük, hogy járása helységeiben parancsaira keveset szoktak adni. Így van ez legalább Radnótfája községében. Szolgabíró ur évek óta rendelte és rendeli a helybeli községi előljárásnak, hogy eláradott utait javíttassa ki a helység lakóival, de az előljáróság évek óta nem hallgat szolgabíró ur rendeleteire. A falusi bírót mimagunk többször kértük és kérjük, hogy szorítson rá minket utaink kikövezésére, de ő kigyelme fél azt tenni; hogy miért fél, s mit félt: azt ő maga tudja, — eléghozzá, hogy minket nem hajt ki, saját kéréseink után sem... Radnótfáján a kövezés, az utak javítása széles e világon a legkönnyebb lenne; a Maros a falu közepén foly le, a Maros árka telve kavicsos, van a víz mellett sekélyes hely, van mindig szárazon álló kő és porond, a kövecs csak nem magától foly be, és még is széles e világon oly rozsz utjai egy helységnek sincsenek, mint Radnótfája községének!! Ezt jól tudhatja a tek. szolgabíró ur is, hiszen a tavasz folytán (májusban) szinte a sárba fult ön is nálunk. Ha a kisbíró kerten-bokron nem vezet vala szolgabíró ur szeret, most alig volna kit interpelláljak.

Ha szolgabíró ur egyéb tekintetekért nem is, de kérjük: mozdítson és mozdíttasson valamit a népnevelés érdekéért! Ebben a mi kis helységünkben 100-nál több tanköteles gyermek van, s mult tanévben mégis alig járt fel fele; miért? azért mivel az iszonyu sártenger miatt nem lehetett. Én a falu közepén a legpiacosabb helyen lakom, kapum előtt mégis telen-nyáron folytonosan akkora tó áll, hogy talán harsát is lehetne halászni belőle. És ilyen tófészek helységünkben még vagy öt-hat létezik. Az iskola idején utcainkon végig menni a gyermekeknek: valóságos életveszéllyel jár; a nagyobb tanoncok falábakon eveznek valahogy a tanodaig, de a kisebb (7—9 éves) gyermek a szó betűszó értelmében bizonyos halálát találja fel utcaink sártengerében, ha tanulni akar menni....!

Ismét kérjük tek. Szász Sámuel szolgabíró urat, a népnevelés fontosságát méltóztatásuk meggondolni, s leginkább ez ügyért ne sajnálja megzaklatni a mi lelkiismeretlen községi előljáróinkat!

Radnótfái.

Lajtántuli dolgok.

A cseh Landtag megnyitását, mint már említettük, a bécsi kormány néhány nappal elhalasztotta, mivel kilátás volt, hogy az ezuttal többségben levő cseh képviselőkkel — bizonyos föltételek mellett — ki lehetend egyezni a birodalmi tanácsba küldendő követek megválasztása iránt. Az egyezkedések folynak is „a cseh államjogok elismerése“ alapján, úgy látszik azonban, hogy a cseh követelések oly nagyok s Csehország részére oly különleges önállás követeltek — ad normam Magyarországot —, hogy a kormány alig adhatja beleegyezését a kitűzött pontokhoz, s így félő, hogy az idei reichsrath is csak eszoka képviselte lesz a lajtántuli országoknak. A többi tartományok ugyan legnagyobb részt készek követeket a birodalmi tanácsba küldeni, —

de a cseh alkudozások mégis valószínűleg elkésettetik a delegációknak Pesten leendő összeülését sept. vége feléig.

KÜLFÖLD.

A lapok még mindig a 18-diki mészárlással foglalkoznak, mely után, mint látszik mindkét fél nem győz eléggé erőhöz jutni. Sem a poroszok, sem a francziák nem merték még eddig hivatalosan közölni veszteségeik számát, de a hozzávetőleges tudósítások is elrémitő számokról beszélnek, úgy látszik azonban, hogy a poroszok veszteségei jóval meghaladják a francziákét. Az is mind bizonyosabbá válik, hogy Bazain nem kényszerűségből, hanem készakrva hagyta magát Metz alá szoríttatni, így akarván — a porosz seregek foglalkodtatása által — időt szerezni Franciaország teljes fölfegyverkezésére. Ezen szempontból véve, s a veszteségeket tekintve, a 16—18-diki nagy ütközeteket valódi franczia győzelmeknek nevezhetjük, — sőt 18-dikán eleinte a csatateri győzelem is határozottan a francziák részén volt, De-Failly, Bourbaki és Bazain személyes vezetése alatt; a döntő pillanatban azonban Steinmetz pihent tömegeivel nyomulván a csatásorba, a francziákat visszavonulásra kényszeríté, mely visszavonulásról azoban magok a poroszok is elismerik, hogy az üldözőknek sokkal több vérbe került — a kartás eső következtében, — mint a futóknak. Sőt az ütközet folytán oly zavar uralkodott a poroszok soraiban, hogy saját ezredeiket ágyúzták vétségéből, s egy ezredeiket úgy megsemmisíték, hogy 3400 emberből 8, mond nyolcz élő maradt.

Mac-Mahon és Bazain jelenlegi állásáról semmit sem tudunk. A poroszoknak lehet jó okuk van a hallgatásra, a francziák pedig semmit sem árulnak el csapatmozgalmaikból. A „Wehr Zeitung“-nak van egy aug. 26-dikáról kelt baseli levele, mely szerint Mac-Mahon egy ivmenettel a Metz előtt fekvő porosz (1-ső és 2-dik) hadseregekre vetvén magát, s Bazain is szembe támadván e két porosz hadsereg tönkre tétetett volna, s a győzelmes seregek diadalban vitték volna be Napoleont Metzbe. E hir azonban még nagyon is megerősítésre vár.*

Biztosan csak annyit tudhatunk, hogy Franciaország orjási erőfeszítéssel fegyverkezik, a szász koronaörökös vezetése alatt álló 4-dik hadsereg északról nyomulnak Páris felé, úgy hogy előcsapataik már 16 mértföldre közelíték meg a franczia fővárost.

VEGYES.

* A vasmegyei záhlingi róm. kath. egyházközségnek Ő császári és Apost. kir. Felsége, temploma helyreállítására magánpénztárából 150 forintot méltóztatott legkegyelmesebben adományozni.

* Ő császári és Apost. kir. Felsége a kismárki róm. kath. plébánia-templom helyreállítási költségeihez 400 frtnyi adományval méltóztatott legkegyelmesebben járulni.

* A vallás és közoktatási m. kir. minster a trencsénmegyei bellusi izr. hitközségnek imaházépítésre, az országgyűlésileg izr. cultuscélokra megszavazott 5000 frtnyi összegből 300 frtot engedélyezett.

* A honvédelmi miniszterium megengedte, hogy azon honvédek, kik tiszteséges polgári öltönyben lépnek zászlóaljjaikhoz a fegyvergyakorlatokra, polgári öltönyüket a gyakorlatok alkalmával is viselhessék.

* Honvéd-gyakorlatok. A nagyobb honvédcsapatok gyakorlatai, melyekre az 1869—70-ben besorozott honvédek be vannak szólítva, szeptember 12-kén kezdődnek és 22-kéig fognak tartani.

— Színészet. Augusztus 31-én, Szombathi ju-

*) Lapunk homlokán olvasható első telegramunk némileg megadja e megerősítést.

Szerk.

talmául „A szép szőke Duna“. A kedvező idő felhatoritá a közönséget, mely ez este jócskán megtölté a színpadot; a jutalmazandó kielégítőleg játsza szerepét, nem egyszer igen jó hangú nevetésre pendítvén a közönséget. Kassai játéka művészi volt, mit a közönség eléggé igyekezett hálásan, a maga módja szerint jutalmazni. — Kassainé és Dancz Nina sem panaszkodhatnak a tapsok hiánya miatt.

— Kassainé asszony jutalmára Hugó Victor megkapó drámáját, „A nge-10t“ láttuk tegnapelőtt — szeptember 1-én — este. A közönség rendkívüli nagy számban jelent meg e jutalomjátékra, az elég téres színpadot teljesen megtöltve, oly mértékben, a melyet Szerdahelyiek vendégjátékai óta nem volt módunkban látni. A tetszés-nyilatkozatok legkülönbözőbb fajai sem hiányoztak, taps és virágözön, üdvözlő költemények, emlék-jelvények, a jutalmazott fényképei a közönség közt kiosztva, szünni nem akaró kihívások, egy igen „értékes“ album átnyújtása s az előadás végén fáklyafény és zene: eléggé tanusíthaták, hogy Kassainé a közönség valódi kedvence. S méltán is; az erős szenvedély-jelenetekben oly gazdag Thisbe szerepét a művészi átértés és átérés oly félreismerhetlen jeleivel adta ma is, melyek a folytonos tanulmányával párosulva bizonyára az elsőrangú színművésznők sorába fogják őt emelni; különösen a szilaj szerelen s kétségbeesett lemondás mozzanatai sikerültek kiválólag ez estén, s ismételjük: a közönség kitüntetéseiért érdemesnek mutatá magát. A többi szereplők közül Kovács Gy., Takács és Dancz Nina teljesen betöltötték helyeiket; ez utóbbi és Kassainé tisztelői ez estén „A fehér- és piros rózsák harcát“ hozták kicsinyben színpad a nézőtérre, melyen azonban a fegyverek az ártatlan tapsok és szelid püsszegésekből teltek ki. Kár volt azonban épen jutalomjáték alkalmával inscenizálni ez előadást, mely még ha az ellenpárt győzelmével végződött volna is nem szolgált volna diadalára.

— A m.-vásárhelyi ev. ref. főtanodában az 1870/1-diki iskolai év ünnepélyes megnyitása e hó 6-dikán, d. e. 9 órakor leend, mely alkalommal az ujonválasztott terményrajzi és vegytani tanár, Elekes Károly beköszöntése is meg fog történni. A tanügy iránt érdeklődő minden rangukat tisztelettel hívja meg ez ünnepélyre — az igazgatóság.

* A m.-vásárhelyi egyenlőségikör igazgató választmánya, a kör tovább fentartása céljából, föl hívást bocsátott ki, újabb 3 évi — 1871—73 — alakulásra. Évi díj 4 frt, mely két egyenlő részletben, előre fizetendő. Könyvtár illeték 1 frt, ezt fizetni kinek kinek tetszésére van hagyva, azon megjegyzéssel: hogy kik nem fizetik, a kör könyveit csak annak helységeiben használhatják; a fizetők haza is elvihetik. Az aláírások, hogy helyiségről, s annak kellő bérrendezéséről gondoskodni lehessen, idei december 1-ig, a kör jelenlegi helyiségében, vagy az egyebütt kitett aláírási iven történhetnek meg. A kik az eddigi tagok, — vagy az ezután belépni szándékozik közül, ez alkalommal nem irnak alá, ezután való fölvételük csak is szabályszerű golyózás útján fog történni.

* Meghívás! A Török-Gálffy-Horváth székely vértanu szoborügyi-bizottsága 1870 sept. 4-én d. u. 4 ó. az egyenlőségikör helyiségében első ülést tartand, melyen adakozások gyűjtése és szobor tervezete lesz intézendő. M.-Vásárhely 1870. Sept. 1-én, Lázár Ádám id. elnök.

* Nyilvános köszönet. Mind azon egyházoknak, tiszteletes uraknak, és t. cz. egyeseknek, kik a marosi ev. ref. egyházmegyei tanítói kart a pesti néptanói egyetemes gyűlésen, képviseltetni, adományokkal segítették, — alázatos köszöneteket nyújtottak M.-Vásárhelyt aug. 29-én 1870. — Nagy Antal és Porzsol Ádám, volt tanító képviselők.

Adományozás. A görögny-sz.-imrei ev. ref. községül T. Korponai Sámuel ur 50 frt. o. é. alapítványt tett le, oly feltétellel, hogy irt összeg 50 éven át kamatos kamattal növekedvén, az-

utáni kamatja a görgényi ref. iskolát gyakorló szegény tanulók tan-szükségleteinek beszerzésére fordítassék. Isten áldja meg a legszentebb ügyet pártfogó adományozót.

Figyelmeztetés. A dévai (Hunyadvárme-
gye) állami fitanító képezde az I-ső évi tanfo-
lyammal folyó évi october hó 1-én megnyilik. A
növendékek beiratása september 25-től 30-ig tart,
mely napokon esetről esetre a fölvételi vizsgák
megtörténnek. Fölvétetik minden oly éptestű nő-
vendék, ki 15-ik évét már meghaladta s az anya-
nyelv, számvetés, földrajz és történelemben leg-
alább nyolc osztályos tantervvel bir, menyinyi a gym-
nasium, real- vagy polgári iskola négy alsó osz-
tályában tanítottatik. A belépni kívánó növendékek
erről vagy nyilvános iskolai (bélyegmentes) bi-
zonyítványt kötelesek bemutatni, vagy felvételi
vizsgának magukat alávetni. Korát mindenki ke-
resztlevél-, testi épségét orvosi bizonyítvánnyal
köteles igazolni. Ezen rendes tanfolyam mellett
a vallás- és közoktatásügyi m. k. miniszter ő
nagyemlétségének július hó 31-éről 11941 sz.
alatt kelt rendelete folytán nevezett képezdében
egy rendkívüli, egy éves tanfolyam is rendezte-
tik oly éptestű egészséges ifjak számára, kik 20-ik
életévüket elérték s a görög és latinnyelvten ki-
vételével a gymnasium, real- vagy polgári iskola
négy alsó osztályában, vagy a felső népiskolában
tanított tárgyakból fölvételi vizsgát tesznek le,
vagy megfelelő bizonyítványokat mutatnak elő.
Ezek az év végén vizsgára bocsáttatnak s kellő
elméleti és gyakorlati képzettségük esetén a ta-
nitóságra képesítő rendes oklevelet fognak nyerni.
A mindkét tanfolyamra fölvett ifjak segítve lesz-
nek mérsékelt lakbérrel s a képezdei köztartás-
nál lehető olcsó étkezéssel, vagy ezek helyett
megfelelő ösztöndíjjal — a tanulók egész létszá-
mának 20 %-a pedig, természetesen a vagyon-
talanabbak érdemesebbjeiből válogatva, ingyen
köztartásban fognak részesíttetni. Déva, 1870
augustus 24-én. Szeremley Lajos tanfel-
ügyelő.

*** A m.-vásárhelyi takarékpénztárnak**
1870. august. havi üzletforgalma.

Bevétel:

Pénztár maradvány jul. 31-ről	52373 fr 81 kr
5% betétek 67 főtől	35690 „ 13 „
Visszafizetett váltók	42260 „ — „
„ előlegek ért. papirokra	250 „ — „
„ zálogköcsönök	2198 „ — „
Befizetett kamatok	998 „ 97 „
Különbféle illetékek	519 „ 11 „
Megtérített kezelési költségek	18 „ 68 „
Részvénykiállítási díjak	2 „ — „
Késedelmi kamatok	6 „ 74 „
Más pénzintézetektől	467 „ 40 „

Összesen 134784 „ 84 „

Kiadás.

Betét visszafizetés 23 félnek	14336 ft 98 kr
Kifizetett betéti folyó kamatok	16 „ 90 „
Leszámitolt váltók	63600 „ — „
Előlegek értékpapirokra	300 „ — „
Zálogköcsönök	2075 „ — „
Kifiz. részv. osztalék 1869-re	42 „ — „
Kezelési költségek	8 „ 50 „
Tisztí fizetések	91 „ 65 „
Értékpapírok vétele	29300 „ — „
Értékpapírok kamatai	231 „ 36 „
Más pénzintézetektől	467 „ 40 „
Posta és bélyegdíjak	34 „ 45 „
Berendezési költség	23 „ 50 „
Pénztármaradvány július 30-án	24336 „ 81 „

Összesen 134784 „ 84 „

Maros-Vásárhelyt, 1870. august. 31-én
Jenei Albert **S z a b ó M.**
gondnok helyettes könyvvelő.

*** A marosvásárhelyi ev. ref. egyház elemi**
fiu és leányiskoláiban az ez évi iskolai beiratá-
sok september 4-én kezdődnek, a rendes tanítá-
sok pedig ugyan e hó 7-én.

— Beküldetett. Nyilvános köszönet. Alól-
irtak mint néhai Álgya János örökösei az „An-
ker“ élet és járadék biztosító társulatnál 8000
frtolt biztosítottunk. Miután a nevezett társulat
ezen összeget a szerződésben kitűzött határidőre,
helyi főügynök Bucher Miksa ur által pontosan
és hiány nélkül kifizette, nem mulasztjuk el,
hogy köszönetünket nyilvánosan is ki ne fejez-
zük s egyszersmind, mint hiteles biztosító inté-
zetet bárkinek is ne ajánljuk. Maros-Vásárhely,
1870. augusztus. Algya Jánosné, Algya Dániel,
Csatt György, Demján Demeter.

*** Az Erdélyi kereskedelmi és hitel-**
bank forgalmi kimutatása 1870. augusztus hóra.

Bevétel:

Pénztármaradvány július 31-én	21654 frt 24 kr
Váltóüzlet; visszafizetett váltók	36715 „ 23 „
„ vizszeszámított váltók és	
„ elfogadványok	25000 „ — „
„ befolyt kamatok és illetékek	821 „ 35 „
Zálogköcsön üzletben; visszafi- zetett köcsönök ért. papirok	
arany, ezüst és egyéb tárgyakra	12471 „ 08 „
„ befolyt kamatok és illetékek	416 „ 02 „
Vásárlási és eladási számlán	
eladott ért. papir, arany, ezüst	
és egyéb tárgyak	8833 „ 45 „
Takarékpénztári betétek	2053 „ — „
Utalványokért	8000 „ — „
Különbféle illetékek, kamatok	
és jutalékok	58 „ 37 „
Hitelbirtokosok folyó számláin	94018 „ 65 „
	210041 „ 39 „

Kiadás:

Irodai, utazási posta és távirtdai költ- ségek, jutalékok stb.	137 „ 27 „
Berendezési és felszerelési szám- lára és nyomtatványok	88 „ 99 „
Vásárlási és eladási számlán	
vásárolt értékpapir, arany,	
ezüst és egyéb tárgyak	11235 „ 60 „
Váltó üzlet; leszámított váltók	32660 „ — „
„ kifizetett elfogadványok	
és vizszeszámított váltók	30500 „ — „
Zálogköcsön üzlet; köcsönök	
értékpapirokra arany ezüst stb.	17213 „ — „
Visszafizetett tak. pénztári betétek	500 „ — „
Utalványokra	8000 „ — „
Kamatok elfogadványok és	
vizszeszámított váltókra	668 „ 76 „
Különbféle kamatok és bélyeg díjak	11 „ 97 „
Tisztí fizetések	716 „ 66 „
Hitelbirtokosok folyó számláira	88567 „ 05 „
Pénztári készlet	19742 „ 09 „
	210041 „ 39 „

Maros-Vásárhely, 1870. sept. 1-én.
Az erdélyi kereskedelmi és hitelbank igazgatósága.
Szász Róbert, Tauszik B. Hugó,
titkár. könyvvezető.

Jegyzéke

a marosvásárhelyi m. kir. ítélő táblának 1870.
sept. 5-én és következő napjain tartandó nyil-
vános ülésein előadandó ügydaraboknak.

I. Tanács, polgári ügyben.

Előadó k. t. bíró Ferencz Károly által.
Brancovia George és társai Telegutiu Tódor és
tsai e. két db fekvőség i. Popa Nicolae Iszlai Gyula e.
illetőleg hagyatéka e. per 928 frt kártérítés i. Bugyul
Lőrinczné Bakó Mária Bugyul Jánossal pere végrendelet
megsemmisítése i. gr. Hohenstein Ferencz és társai Su-
toris Frigyeselli zárlati ügye. id. Pap Mihály Szavvadi
Károlyné e. 8 frt 4 kr. Keresztési Ferencz öza. Becző
Józsefnél fenforgó sommás visszahelyezés i.

Előadó k. t. bíró Lészai Lajos által.

Ritterfeld M. és társának Bruszt L. és társa e.
ingók i. igény pere. Szabó Róziának Szabó György e.
fekvőségek tulajdonjoga i. Császár Elek Császár József
e. 79 frt 99 s fél kr. Imre Ferencz és társa Barsai Ká-
rolyné e. 2067 frt i. Imre Mária és társa Imre Mih. és
György e. fekv. tulajdon joga i. Groisz Gusztávnak Zeyk
Antalné e. urb. kárpótlás kiutalása i. Czirka Nyikuláj-
nak Roskulesz G. és társa e. ingók i.

Előadó k. t. bíró Gyarmathi Sámuel által.

Fülöp M. Kádár Juliánna e. 10 frt 80 kr. Guist
Mihály és társa Müller János e. egy belső telek vissza-

bocsátása i. Sándor Gergely Szász József e. birtokk. i.
Sándor Gergely Szász J. e. sommás visszah. i. Pap Gy.
ifj. Butak Ist. e. egy szántó visszah. i. Komsia Ávrám-
uak Ghimbasiu Péter e. 27 frt 77 kr i. Pünkösti Ár-
pád és részesei e. zálogba adott fekvők kiadása i. Ger-
gely T. Gergely G. e. sommás v. helyezés. Keresztos Te-
rezia Pályános Vilmosné e. 3 frt 90 ké. és i. j.

Előadó k. t. bíró Szolga Miklós által.

Gombos Nasztaszia Gombos Gávrilláné e. örökrész
kiadása i. Darzas Simon mint Róza leánya gyámja In-
cze Ignác e. atyaság elismerése i. Pál Istvánné Pál
Kelemen Ferencz e. 72 frt 56 kr i. Mihály László Kis
István e. 100 frt i. Dénes Istvánné Varga Balint társai
e. sommás v. helyezés. Petelei A. Farkas J. és társai e.
birtokk. i. Cseh Mózes és társa Cseh János hagyatéki ü.
Tolles Jánosné és társai id. Orosz József e. egy kaszáló
tulajdona i. Szász János Balász Onu hagyatéka e. egy
kaszáló iránt.

Előadó k. t. pótbíró Déési Farkas által.

Glodár Moisa Schenker András e. szolgálati bér i.
Heller Jakab Náthán Izrael e. zárlat. Daskel Áron Pele
Vaszilika e. 55 frt i. Löbli Lőrincz Goldstein Leopold e.
40 frt i. Szárhegy és Ditró községe Kozma I. e. 11373
frt 71 kr i. Buda Miklós Neumann János e. 152 frt ha-
szonbéri hátralék i. Koruea Juoh Tamasila Sofrom e.
38 frt iránt.

II. Tanács polgári ügyben.

Előadó k. t. bíró Dózsa Dániel által.

Schul Sámuel Buker János e. kártérítés Dósa M
Kakasi M. e. som. visszah. Dénes J.-né stb. Dénes Pál
gyámja e. örökösdésből kizáratás i. Jakab Elek Tibald
Mihály e. megyeigazítás i. Ungvári Istvánnak Tasnádi
Gy. Pál e. egy kaszáló rét felett. Tasnádi Pál Ungvári
István e. zárlat i. A kolozsvári ref. tanoda Veres Ongi-
sziu és részes. e. birtokk. Grabe Genrichnek Pfeifer Al-
fred e. adosság.

Előadó k. t. bíró Pipos Péter által.

Mátyási J. Grünbaum Salamon és társa e. 101
frt 91 kr. és j. i. Csender András és társa özv. Benedek
Andrásné e. zálogos fekvők kibocsátása i. Hermann Ad-
lerné Beinczig Netti Tusa M. e. 53 frt. Veiss Kráuter
Stefan e. 119 frt 38 kr. Salamon Ferencz Balog István
e. 70 frt i. Klein József Szombat Dávid e. 157 frt kár-
térítés iránt.

Előadó k. t. bíró Csergedi János által.

Nagy István hagyatéki ü. A felvinczi rom. cath
község Kocsis Ferencz e. 500 db téglá i. Grigorita Mik-
lós Belutz Georgie és társa e. birtokk. i. Mezei Ferencz
és társa Medgyesi Tivadar e. igény keresete. Prostyan
Flóra Dan Juon Ignát hagyatéka e. 40 frt és j. i. Fe-
legusz Tódor Vutka Nicolae e. egy Pálkafőző üst kia-
tása és elvont haszon kifizetése i. Muresianu Antonie és
darsa Gruber Augustin e. 44 frt i. Placietia Nicolai Jan-
ku George lui Iszaille és társa e. birtokk. i.

Előadó k. t. bíró Elekes Pál által.

Prédi Gy. Luchkard Oszkár e. 31 frt 60 kr. Man-
du Justina Kendi Lorenz e. kártérítés Dorofei Juon
Prekup Simon e. 126 frt i. Méra Mihályné Moldován
Simon e. haszonbértétől elmozdítás i. Ugyanannak Mol-
dován Gora e. dtto. Moldován Vaszi e. dtto. Kozma Ju-
onné és tsai e. dtto. Szabó imre és társainak Bogdán
István és Szabó Tkeréz e. igénykeresete. Czerjak István-
nak Czerjak Ferencz e. som. visszah. Vas Istvánnak
Fekete Mihály e. 90 frt követelés i. Weisz Sándor Freund
Lipót e. 163 frt 79 kr. váltó követelés i. Cheul Antai
Cheul Miklós e. 47 frt váltó köv. i.

Előadó k. t. bíró Petri Ádám által.

Gr. Teleki Károly Hegyes Vaszilika és társai e.
som. visszah. i. Sárvari Polixena és t. Sárvari Károly
6. 57 frt 66 kr i. Izsák Adolf Halmagyai Márton s társ.
el frt 50 kr i. Izrael Salamon és társa Szigvártó And-
rás s t. e. birtokk. i. Hellwig Mihály Fuss Márton e.
18 frt i. Panciu Anna Panciu Toma e. som. visszah. i.
Aron Dávid Ábrahám Juda és társa e. 63 frt 20 kr. i.

Előadó k. t. p. bíró Ilyés Károly által.

Bíró Pál Gál Mózes e. határnyitás i. Dezső József
Baresa János e. birtokk. i. Bohetzel Jozsifnak Bohetzel
Czilika e. visszah. i. Torma F. Almás D. e. telek kiúri-
tés i. Baló A. Székely Elek e. 35 frt 70 kr i. Szatlmári
M. Kovács L. és neje e. 9 frt i. László L. Kaufmann
J. e. egy kalangya szénáérti. ügye. Tyorán Georgenak
Tatár Jakab e. egy czondra i. Müller M. Tomandel Ká-
roly e. 744 frt 36 kr. Hosszu Nástasiának Hosszu Gy.
és Buksa Lanfira e. igénykereset. Hosszu Nástaliá Mol-
dován Ignátz és Buksa Sanfira e. igény kereset Hosszu
Náftalia Oltyán Nyikuláj és Buksa Sanfira elleai igény
kereset. Hosszu Náftalia Kenéz Péter Juon és Buksa e.
igény kereset.

III. Tanács, bűnügyi ügyben.

Előadó k. t. bíró Sándor János által.

Lajos János emberölési b. ü. Simon Péter és társai
lopás. Kotiztán Juon dtto. Bíró Mózes testi sulyos
sértés i.

Előadó k. t. bíró Bárdosi György által.

Zsurka Nicolae e. sulyos t. sérvés. Sztan Nicolae
e. dtto. Páska Simon e. lopás. Fogarasi Mihály e. em-
berölés. Agoston Ferencz megfertőztetéséről bűnügye.

Előadó k. t. bíró Stojka Antal által.

Fogarasi János e. család Schaller György és több
társai e. tolvajság Heresztosan Stefan és társai e. dtto.
Siutn Aniska borgo meressen lakos e. gyilkosság. Lázár
Sigmund Ny. Andrásfalvi lakos e. tolvajság.

Előadó k. t. pótbiro Mégai Ferencz által.

Tousch Veronika élethiztonság e. vátság. id. Bo-
besch Juon és társa súlyos testi sértés. Hancz János
tolvajság. Désaknai Gellért Simon gyilkossági kísérlet és
gyujtás büntügye. Muntján Gligor hamis eskü általi b.
ii. Deisoreanu Simeon becsület bizt. e. kihágás Lázár
Gábor és társai súlyos testi sértés.

IV. Tanács, úrbéri ügyben.

Előadó k. t. biró Popovics Servián által.

Thuri Borbáranak illetőleg annak jogutóda Loson-
czi József Pásztor András e. egy állomány urb. termé-

szete elismerése i. Knibusz Iszailának Szebeni Imre e.
egy urbéri örökség visszabocsátása.

Bécsi börzei árkelet.

(1870. september 2.)

5% metalliques	56.60
5% nemzeti kölcsön	66.—
860 államkölcsön	90.75
Bankrészvény	689.—
Hitelrészvény	254.—
London	123.—

Ezüst	123.25
Arany	5.92
" 20 frankos	9.93
Földt. ment. kötvény erd.	73.—
" " " magyarh.	77.50
" " " horvát-slavon	78.75

Laptulajdonos és felelős szerkesztő:

Horváth Gáspár.

HIRDETMÉNYEK.

1—3

Hirdetmény.

Dicső-Szent-Mártonban, Küküllőmegye székhelyén, a község köze-
pén — egy emeletes vendégfogadó, — 6 vendég-szobával, táncsterem,
tekeszoba játszó asztallal, a földszinten ivószoba, egy vasajtóval ellá-
tott bolt, valamint kényelmes bérleti szállás, konyha, kamara, pincze,
tágas szekérszín és végre 24 lóra istállóval, f. évi **september 22-én**
a reggeli órákban, a hely színén tartandó árverezésén, egy vagy több
évekre hasznosbérbe kiadó, a bérleti év kezdődik idei szeptember hó
29-én azaz szentmihály napján, a feltételek iránt addig is értekez-
hetni, személyesen vagy írásban Báldon (utolsó posta Mocs).

Králtz Antal,

joszáig igazgató.

(77)

(78) 1—1

Alólírt mint az „Anker“ biztosító-
társulat **felügyelője**, körútja alkalmá-
val M.-Vásárhelytt legalább 14 napig
mulatni szándékozván, ez idő alatt min-
den a biztosítást illető feltételek felől
fölvilágosítással szolgál. Megtalálható **he-
lyi főügynök Bucher Miksa** ur
fűszer kereskedésében.

Malász Ágoston,

az „Anker“ biztosító társulat felügyelője.

(76) 2—6

Az újvárosutca végén — az ugyneve-
zett vargák hidja közelében, — az ország-
ut mellett, jól kiégetett 22—24 ezer darab
tégla álló tégla kemence szabad kézből
eladó. Ára iránt a Szentmiklós-utca 716.
házszám alatt lakó tulajdonossal értekezhetni.
M.-Vásárhelytt, 1870. augusztus 27-én.

(53)

FIGYELMEZTETÉS!

Egy idő óta kereskedők pompás hirdetések által rossz órákat ajánlanak a t. cz. kö-
zönség, különösen a vidéki lakosok félrevezetésére. E kereskedők sem órák, sem — mint
állítják — óragyárosok, eméltogva az órák belső szerkezetéről legkevesebb értelmük sincs.
Eladnak például avult lógonyművet pakfongállványban mint új szabatos műszerű órákat,
valamint másféle legközönségesebb órákat avult angol órákul stb. Azért óvakodjon min-
denki ilyféle haszontalan órák vevésétől.

A ki egy valóban jól rendezett és olcsó órát akar venni forduljon a jóhir-
nevű **óráshoz**

Herz M.

Bécsben, (Stefansplatz Nr. 6.),

ki általában csak is az óragyártással foglalkozik.

HERZ M.

polg. órás Bécsben, (Stefansplatz Nr. 6.,
Aussenseite des Zwettelhofes) számos évek
óta jó hírnévben részesülő legdusabb tartalmu

Óra-raktára

ajánlja mindennemű jól rendezett órát nagy választékban, egy évi jótállás
mellett, a következő árjegyzés szerint.

A es. k. jelző hivatal által jelölt **kitűnő minőségű genfi zsebórák.**

Minden rendezett órához egy jótállási jegy adatik; rendezetlen órák 2 frttal
olcsóbbak.

Uri órák.

	frt.
Ezüst hengeróra 4 rubin	10—12
" " aranyker. rugóval	13—14
" " kettős fedéllel	15—17
" " jegeczüveggel	14—17
" horgonyóra 15 rubinnal	16—19
" " finomabb, ezüst köpeny.	20—23
" " " kettős fed.	18—23
" " " finomabb	24—28
" " " angol, jegeczüveg.	18—25
" horgony tábori óra, kettős fed.	24—26
" " remont valódi a kengyel- nél felhuzandó	25—30
" remont, kettős fedéllel	35—40
" " jegeczüveggel	30—36
" tábori horgony remont	38—45
Arany hengeróra 8 rubin	30—36
" horgonyóra 15	35—44
" " finom arany köpennyel	45—60
" " kettős fedéllel	55—65
" " arany köpennyel	65,
" " " 70, 80, 90, 100—120	
" " jegeczüveggel	42—60

	frt
Arany horgonyóra aranyköpennyel	50—75
" remontoir	80, 90—100
" " kettős fedéllel 100, 110, 120—150	
" vadász- és munkás remontoir	
pakfong- vagy talmi-arany tok, 13—17	

Női órák.

Ezüst hengeróra 4 és 8 rubin	13—18
Arany " " " " " " " " " " " "	25—30
" " " " " " " " " " " "	30—36
" " " " " " " " " " " "	35—40
" " " " " " " " " " " "	38—48
" " " " " " " " " " " "	36—45
" " " " " " " " " " " "	40—48
" " " " " " " " " " " "	50—65
" " " " " " " " " " " "	40—48
" " " " " " " " " " " "	45—60
" " " " " " " " " " " "	50—56
" " " " " " " " " " " "	60, 70, 80, 90—100
" " " " " " " " " " " "	90, 100—110

Ezen kívül még minden más kívánható nemű óra is kapható.

Ezüst órák 1—1 frt 50 krért megárazoztatnak.

Ezüst óraláncok 2 frt 50 kr. 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10—12 frt.

Arany óraláncok 18, 25, 28, 30, 40, 50, 60, 70, 80, 90, 100 frt.

Keltő órával 7 frt. — Keltő órával, mely a keltésnél gyertyát gyújt 9 frt —
Biztosító keltő, riasztó tűzzel, mely egyszersmind gyertyát gyújt 14 frt. — Párisi keltő
óra diszes bronztokban 12, 13—14 frt.

Hordozható órségi ellenőrző órák. — Horgonyféle, rubinnal, az eddig létezők
közül legjobban használható minden vaspályaudvari ór részére, színházakban, gyárakban stb.
Ezen óráknak mindegyike úgy van szervezve, hogy hat különféle helyen ellenőrző 40—48
frt. — Nem hordozható, állomásra való 28 frt.

Legnagyobb választék a legdiszesebb **párisi bronz órákban**, 18, 20, 22, 25—30
frtjával; — ugyanazon ütőművel 28, 30, 35, 40, 45, 50, 60—100 frttal.

Legnagyobb raktár ingaórákban, tulajdon gyártmány, két évi jótállással: Na-
ponta felhuzandó 10, 11, 12 frt. — Minden 8-nap felhuzandó 16, 17, 18, 19, 20, 22 frt.
— Ugyanaz óra- és félóraütéssel 30, 33, 35 frt. — Ugyanaz óra- és negyedóraütéssel 48,
50, 55 frt. Hónapos regulateur 28, 30, 32 frt. Csomagolás ingaóráknál 1 frt 50 kr.

Minden javítások lehető legjobban végeztenek. Vidéki megrendelések az összeg-
nek készben beküldése vagy postáni utánvét mellett legpontosabban teljesítenek. Meg
nem felelő órák kicseréltenek.

Órák cserébe is elfogadtatnak. Külön kívánatra küldök lejött összegekért aránylag
órákat és láncokat választásra, és a meg nem tartott árúért járandó összeget visszaküldöm.

Kérem figyelembe venni.

Minden áron a legjobbszerűek, és kereskedők vagy nem órák által ajánlottakkal
össze nem vegyitendők.